

ΛΕΝΑ ΔΙΒΑΝΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΝΑΣΤΟ

Επιμορφωτικό και απολαυστικό ως ανάγνωσμα, το βιβλίο της Λένας Διβάνη με τίτλο «Ζευγάρια που έγραψαν την ιστορία της Ελλάδας» διερευνά το πόσο επηρεάζει ο ιδιωτικός βίος των πρωταγωνιστών της ιστορίας την πολιτική δράση τους αλλά και το πόσο επηρεάζει τελικά η δημόσια έκθεση τα του οίκου τους. Η καθηγήτρια Ιστορίας Εξωτερικής Πολιτικής στη Νομική Σχολή Αθηνών αλλά και διακεκριμένη λογοτέχνης επέλεξε εννέα γνωστά ζευγάρια, από τον Οθωνα και την Αμαλία και τη Μαντώ Μαυρογένους με τον Δημήτριο Υψηλάντη ως τον Γεώργιο Παπανδρέου και την Κυβέλη και τον Νίκο Μπελογιάννη με την Ελλη Παππά και αφιέρωσε τρία χρόνια στην έρευνα και στο γράψιμο των άγνωστων πτυχών του έρωτα και της συμβίωσής τους. «Αν δεν ξέρεις τι σημαίνει για την Ελλη Παππά ο Μπελογιάννης, πώς να δικαιολογήσεις την απόφασή της να γεννήσει το παιδί του, αν και παντρεμένη με άλλον, φυλακισμένη και μελλοθάνατη; Πώς να ερμηνεύσεις τη διαλυτική στάση του Ανδρέα Παπανδρέου απέναντι στην Ενωση Κέντρου αν δεν ξέρεις την άβυσσο που τον χόριζε από τον πατέρα του; Και ο Παύλος γιατί άραγε άφησε τη Φρειδερίκη να γίνει από βασίλισσα βασιλιάς;» αναφέρει στο σημειώμά της. Χάρη στην αμεσότητα της γραφής της και στην άνεσή της στον χειρισμό της επιστήμης της Ιστορίας το βιβλίο που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη διαβάζεται απνευστί. Για όσους δεν αγαπούν την ανάγνωση υπάρχει και η επιλογή του Internet, καθώς η ομώνυμη τηλεοπτική εκπομπή που έχει επιμεληθεί και παρουσιάζει η κυρία Διβάνη περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα του Cosmote History HD@ YouTube, που εκπέμπει σε 24ωρη βάση ελεύθερα για όλους – ως και τις 30 Απριλίου.

Πόσο δύσκολο ήταν να καταλήξετε στα συγκεκριμένα ζευγάρια (και στο ένα τρίγωνο); Εξηγήστε στον πρόλόγό σας ότι έπαιξε ρόλο στην επιλογή σας η προσωπικότητα των γυναικών.

Η γνωστή ιστορικός και συγγραφέας καταπιάνεται με τον ιδιωτικό και δημόσιο βίο των πιο επιδραστικών ζευγαριών της νεότερης ελληνικής Ιστορίας, από το 1821 έως τη δικτατορία.

«Η αλήθεια είναι πως δεν ήταν πολύ δύσκολο. Εβαλα κάτω τις σημαντικές προσωπικότητες που παντρεύτηκαν ή σχετίστηκαν με σημαντικές προσωπικότητες και ήταν αυτοί οι εννέα. Δεν υπήρχαν άλλωστε πολλοί άνδρες με ισχύ που επέλεγαν γυναίκες με δυνατή προσωπικότητα. Οι περισσότεροι προτιμούσαν τις διακοσμητικές συζύγους που έμεναν στο ημίφως σιωπηρές και καλοντυμένες σαν κούκλες σε βιτρίνα».

Ποια αγαπήσατε πιο πολύ γράφοντας αυτό το πόνημα;

«Η πιο κοντά στην καρδιά μου είναι η Μαντώ Μαυρογένους, μια πολύ άτιθαση, ανιδιοτελής, συναισθηματική, τολμηρή έως ασυμμάζευτη κοπέλα που κήκε στην ίδια της τη φωτιά. Η Μαντώ είναι μία και δεν υπάρχει άλλη σαν κι αυτήν στην πινακοθήκη των ηρώιδων που γέννησε η ελληνική γη. Και λυπάμαι που, όχι μόνο εγώ αλλά περίπου όλοι, έχουμε μια τελείως απλοϊκή εικόνα για το κορίτσι αυτό, χάρη στα εθι-

Δεν υπήρχαν πολλοί άνδρες με ισχύ που επέλεγαν γυναίκες με δυνατή προσωπικότητα. Οι περισσότεροι προτιμούσαν τις διακοσμητικές συζύγους που έμεναν στο ημίφως σιωπηρές και καλοντυμένες σαν κούκλες σε βιτρίνα

κοπατριωτικά σκετς του δημοτικού σχολείου».

Ποια είναι η μεγαλύτερη δυσκολία που αντιμετώπισατε κατά την έρευνά σας; Διορθώστε με αν κάνω λάθος, αλλά η χώρα μας δεν φημίζεται για τον πλούτο των αρχείων της.

«Το είδος αυτής της έρευνας έχει τρομακτικές δυσκολίες. Στη χώρα μας η ιδιωτική ζωή δεν καταγράφεται, δεν σχολιάζεται και η διαφάνεια δεν απαιτείται από τους πολίτες, σε αντίθεση με ό,τι απαιτούν οι αμερικανοί ή οι άγγλοι ψηφοφόροι. Οι μόνες περιπτώσεις που βγήκαν στις εφημερίδες τα προσωπικά κάποιου πολιτικού ήταν λόγω πιέσεων και άγριας εκμετάλλευσης της αντιπολίτευσης. Επειδή όμως στον Τύπο υπάρχει η γνωστή διαστρέβλωση, το όλο εγχείρημα θέλει προσοχή, ευαισθησία και συνεχείς διασταυρώσεις».

Γιατί σταματήσατε τελικά στη δεκαετία του '60; Ποια ζευγάρια γράφουν την Ιστορία της Ελλάδας σήμερα;

«Σταμάτησα στη χούντα κυρίως γιατί δεν ήθελα να ασχοληθώ με ανθρώπους εν ζωή. Σε μια χώρα που δεν έχει παράδοση στις βιογραφίες, θα μπορούσε να είναι κάπως τραυματικό για ένα ζευγάρι να δει τη ζωή του δημοσιευμένη. Γι' αυτό και δεν συμπεριέλαβα στο βιβλίο την πολύκροτη και πολύ επιδραστική στην κοινωνία σχέση του Ανδρέα Παπανδρέου και της Μαργαρίτας Τσαντ».

Ποιο από τα περιστατικά που περιγράφετε στο βιβλίο σας σας έκανε τη μεγαλύτερη εντύπωση όταν πληροφορηθήκατε για αυτό;

«Ένα μικρό σοκ έπαθα όταν έμαθα από τον ίδιο τον ενδιαφερόμενο ότι ο Γιωργιάκης Παπανδρέου, ο γιος του Γέρου και της Κυβέλης, δηλώθηκε αρχικά στην Ελβετία όπου γεννήθηκε ως γιος του Γέρου και της (απατηθείσας) γυναίκας του Σοφίας Μινέικο. Μπήκα για λίγο στη θέση της ευγενέστατης και διακριτικής Σοφίας και... ανατρίχιασα».

Διάβασα κάπου ότι δυσκολευτήκατε να μπειτε στο

μυαλό του Ιωνα Δραγούμη. Γιατί;

«Όχι, δεν είπα ποτέ ότι δυσκολεύτηκα. Είπα ότι θα ήθελα να έμπαίνα για μία ώρα στο μυαλό του Δραγούμη γιατί ήταν πολύ ιδιαιτέρως, πολύ σύνθετο, πολύ ανιφαντικό, αλλά αξιολάτρευτο».

Σας παρέσυρε κάποιος από τους έρωτες για τους οποίους γράψατε;

«Η πιο καυτή ιστορία είναι του Ιωνα με τη Μαρίκα Κοτοπούλη. Η πιο δραματική η ιστορία του με την Πηνελόπη Δέλτα. Οπως βλέπετε, κερδίζει και τα δύο βραβεία ο πολύκροτος Ιών».

Πλέον όλοι #ΜένουμεΣπίτι. Παραμένουμε ψύχραιμοι; Ποια συμβουλή θα δίνατε στους έγκλειστους Έλληνες;

«Δίνω και στον εαυτό μου και σε όλους τη συμβουλή που έδιναν οι κομμουνιστές στους συντρόφους τους που φυλακίζονταν για τις ιδέες τους: Αγάπα το κελί σου, τρώγε το φαί σου, διάβαζε πολύ. Ραντεβού το καλοκαιράκι!».

